

Länsstyrelsen
Värmland

Miljöenheten

BILAGA 6 Dnr 231-4157-01
till
länsstyrelsens beslut 2001-06-25
om bildande av
naturreservatet Åbengtshöjden

1(5)

Synpunkter från remissinstanserna samt länsstyrelsens kommentarer.

Yttranden har inkommit från följande remissinstanser

1. Martine Isaksson
2. Rune van den Brink
3. Skogsvårdsstyrelsen
4. Birka Nät AB
5. Naturvårdsverket
6. Filipstads kommun

1 Martine Isaksson (MI)

MI anser att två delområden – vilka funnits med i ett tidigare, preliminärt förslag - bör ingå i reservatet. Delområde 1 (enl kartbilaga) hyser några tallar som är ca 150 år samt rel stort inslag av björk, dessutom en bäck med grova lågor. MI påtalar den (ytterligare) kanteffekt som skulle följa av att delområdet avverkas. Delområdet hyser även en rödlistad art (grön sköldmossa/ *Buxbaumia viridis*(NT).

Delområde 2 utgörs av den sk ”pelarsalen”. Den bildar idag en stabil yttergräns i söder för reservatet. Här ligger en av de troligtvis äldsta och mest utnyttjade och kulturhistoriskt mest intressanta körvägarna inom trakten. Delområdet vore en mycket lämplig portal för besökare till reservatet, väl ägnad att åskådliggöra reservatsområdets kulturhistoriska värden.

MI anser det underligt att tidigare föreslaget reservatsområde begränsats och menar att man istället borde beakta kompletterande naturvärden utanför föreslagen reservatsgräns. Ett sådant komplement kunde vara sluttningarna i öster där aspar lämnats vid avverkningar på 1990talet. MI menar att avverkningsytan med asparna borde inordnas i reservatet samt att åtgärder skulle göras för gynna asparnas utveckling och därmed förstärka aspinslaget inom reservatet.

Länsstyrelsens kommentar

De två delområdena (omr 1 resp 2 enl MI) har ingående diskuterats (med markägaren resp. naturvårdsverket) sedan ett prel. reservatsförslag presenterades i samband med en större exkursion 29:e oktober 1997. Område 1 utgörs av ett högstammigt och virkesrikt barrblandbestånd, tydligt präglad av tidigare gallringsingrepp. Område 2 är sammansatt av delar från flera olika och grandominerade bestånd. De präglas av kulturåtgärder, såväl sådd (beståndsålder ca 75 år) som gallringar (i södra delen, ca 100år).

De aspekter som MI lyfter fram har funnits med i länsstyrelsens diskussioner. Fråga om ”naturvårdsbränning” i delområde 2 (efter att del av virkesförrådet avverkats) har även prövats av länsstyrelsen i diskussion med markägaren. Bränningen har dock fallit som alternativ, främst av tekniskt-praktiska skäl.

Betr. fyndet av *Buxbaumia viridis* kan noteras att ytterligare kompletterande fynd av arter fortlöpande torde komma att göras när området efterhand blir än bättre känt.

MI lämnar vidare synpunkter till reservatsförslagens indelning i skötselområden

a) I stället för att plockhugga gran i *de asprika sluttningarna i väster* rekommenderar MI att gran ringbarkas .

b) MI anser det olämpligt genomföra *skogsbränning* i reservatet. Inga kända spår av skogsbrand finns idag (enl MI) och flera ekologiska, praktiska och ekonomiska skäl talar mot bränning i området.

c) område där *kulturhistoriska värden* kan åskådliggöras är enl. MI framförallt "pelarsalen".

d) *Övriga skogsbestånd*. MI uppmärksammar som lämplig åtgärden att ringbarka träd vilka konkurrerar med grova lövträd och/eller grova, gamla tallar inom hela området, särskilt i skiktade bestånd.

Länsstyrelsens kommentar

a) och d) *Ringbarkning* av granstammar för att gynna aspförekomster bedöms som en bra metod, såväl i de västra sluttningarna som spritt i området där förutsättningar finns.

b) Beträffande *skogsbränning* är det ingalunda osannolikt att skogsbrand trots allt har ägt rum i området och skogsbrand är knappast främmande för ett skogsområde av Åbengtshöjdens typ. De skäl som, enl MI, talar mot bränning bör noga beaktas vid överväganden om ev. framtida åtgärder av denna art. Nämnas kan att flera delområden i reservatsområdets periferi diskuterats som bränningsobjekt i samband med frågan om avgränsning. Frågan har dock fallit just med hänsyn till praktiska och delvis ekonomiska aspekter.

c) Goda möjligheter att åskådliggöra de kulturhistoriska värdena bedöms finnas i olika delar av området.

MI anser vidare att jaktförbud bör gälla på tjäder och de stora rovdjuren.

Länsstyrelsens kommentar. Frågan om jakt på de stora rovdjuren är föremål för särskilda överväganden. Speciella regler för enskilda naturreservat bedöms inte motiverade. Liknade bedömning görs beträffande tjädern, som under sin livscykel är beroende av flera olika naturtyper inom ett större område. För att tjäderpopulationen i vidare mening skall kunna gynnas och förstärkas torde krävas åtgärder i ett landskapsperspektiv. Inom reservatet skall givetvis lekplats mfl för tjädern väsentliga delområden noga beaktas vid detaljplanering för åtgärder av olika slag.

MI ser positivt på att gamla transportleder används för vandringsleder. MI uppmärksammar dock behovet av spångning vid passage av våtmarker.

Slutligen erbjuder MI sin medverkan i det fortsatta reservatsarbetet.

Länsstyrelsen. Spångning är en åtgärd som normalt vidtages där en vandringsled ej kan läggas på fast mark. Erbjudandet om medverkan i det fortsatta arbetet noteras med tacksamhet.

2. Rune van den Brink (RB)

RB uppmärksammar till stor del samma frågor som Martine Isaksson gjort i sitt yttrande.

RB säger beträffande pelarsalen i sydväst att *"Den är även i sig bevarandevärd som frodvuxen, luckig, åldrande blandskog på hög bonitet med en för trakten stor andel grova lövträd. Det är svårt att finna något lämpligare område att ha som utgångspunkt för de småskaliga ingrepp som tex kolning, skogsbränning och kulturhistorisk information som föreslås under avsnittet om skötselåtgärder."*

RB uppmärksammar även de östra sluttningarna och de möjligheter till åtgärder för att gynna föryngring av asp som där finns. RB pekar även på de möjligheter markägaren (STORA) har att informera en bred allmänhet om företagets projekt "Vitryggig hackspett" mm.

Länsstyrelsens kommentar. Såsom tidigare redovisats i kommentarerna till MI:s yttrande utgör reservatets avgränsning resultat av omfattande diskussioner med naturvårdsverket och är uttryck för en samlad bedömning av naturvårdsnyttan och reservatsbildningens ändamål. Markägaren har givits möjlighet ta del av inkomna yttranden.

RB är vidare kritisk till tanken på skogliga ingrepp inne i reservatsområdet. Sådana åtgärder kan, enl RB, med fördel läggas i "pelarsalen" i stället.

Länsstyrelsen. De åtgärder som ingår i reservatsförslaget är i första hand tänkta som punktinsatser för att åskådliggöra kulturhistoriska värden eller för att gynna lövskogsinslaget. Beträffande ev. "naturvårdsbränning" skall sådan grundas på dels erfarenheter av motsvarande verksamhet i andra delar av landet, dels på noggrant val av lämpligt delområde.

Beträffande RB:s synpunkter på P-platsens placering på skogsbilvägen upp mot Bogrånghöjden är det länsstyrelsens mening att föga torde stå att vinna på att välja skogsbrynet istället för vägslut. Vidare inarbetar länsstyrelsen RB:s kompletterande uppgift beträffande artlistan och noterar tacksamt intresset för samverkan vid fortsatt arbete med reservatet.

**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten

4(5)

I ett kompletterande yttrande, inkommet 2001-06-18, behandlar RB speciellt "delområde 1" (enligt Martines yttrande), dvs det delområde som ligger i reservatsområdets sydöstra del nära Stora Mörttjärn. RB menar att delområdet hyser minst två arter, vilka upptagits på ArtDatabankens rödlista, nämligen *Buxbaumia virides* och *Hydnellum geogenium*. Fyndplatser anges på kartbilaga. Området anges därutöver hysa natuturvärden.

Länsstyrelsens kommentar Med den nya information som framkommer om delområdet i sydväst finns det anledning åter pröva frågan om gränsdragningen i denna del av reservatsområdet.

3 Skogsvårdsstyrelsen (SVS) uppmärksammar liksom de två andra remissinstanserna ovan tre delområden i reservatets periferi, dvs "pelarsalen" i sydväst, ett område nära väglut i sydost samt hyggesmark i sluttningar i öster.

För **Länsstyrelsens kommentar** hänvisas i första hand till vad som sagts i anslutning till ovanstående yttranden. I sammanhanget bör även uppmärksammas att åtgärder för att gynna asp ingår i reservatets skötselplan. Detta gäller i första hand de västra sluttningarna men även spridda aspförekomster i olika delar av området. Viss betydelse bör även tillmätas de åtgärder som avses bli gjorda i omgivande marker inom ramen för bolagets "Vitryggprojekt" samt den allmänna naturvårdshänsyn som numera sker inom ramen för normalt skogsbruk.

SVS pekar, till skillnad från de två andra remissinstanserna, på önskvärdheten av naturvårdsbränning. SVS:s påpekande om att stora praktiska svårigheter föreligger för bränning sammanfaller med **länsstyrelsens** uppfattning. En mycket noggrann planering skall därför föregå en ev. sådan åtgärd.

SVS anser vidare, enligt yttrandet, att jakt på tjäder liksom våra stora rovdjur skall vara förbjuden inom reservatet. För **länsstyrelsens kommentar** hänvisas till vad som sagts ovan i anslutning till yttrandet från Martine Isaksson.

4. Birka Energi konstaterar att två ledningar genom området tagits bort. Detta gäller dels en större ledning som går diagonalt genom reservatet i riktning från sydväst till nordost, dels en ledning i sydligaste delarna som löper i ungefärligen väst-östlig riktning. Däremot finns en ledning i nära anslutning till bilvägen väster och norr om Stora Mörttjärn i bruk.

Länsstyrelsens kommentar. Texten i reservatsbeslutet kompletteras så att där tydligt framgår att normalt underhåll kan ske av befintlig ledning, vid Stora Mörttjärn, utan hinder av reservatets föreskrifter.

Birkas påpekande om fastighetsbeteckning beaktas likaså.

5. Naturvårdsverket tillstyrker beslut med föreslagen gränsdragning. Verket menar att Ändamål, syfte och kvalitetsmål bör preciseras och målet göras uppföljningsbart.

6. Filipstads kommun meddelar att man inte har något att erinra mot bildandet av naturreservatet Åbengtshöjden.

Sammanfattning och länsstyrelsens ställningstagande

Den reservatsavgränsning som redovisas i remissomgången har, mot bakgrund av genomförda inventeringar, tillkommit efter ingående diskussioner med bl.a. markägare och naturvårdsverk. Ny information har tillkommit under remissperioden.

Beträffande frågan om att gynna utvecklingen av asp innebär skötselplanen att detta i första hand skall ske i reservatets västra sluttningar. Smärre ingrepp i detta syfte kan även göras i andra delar av området även om skogsbestånden i huvudsak lämnas till fri utveckling.

Beträffande ”naturvårdsbränning” har remissinstanserna något olika inställning. Enligt länsstyrelsens uppfattning skall skötselplanen utformas så att möjlighet till sådan åtgärd finns. Noggranna förberedelser skall dock göras innan sådan åtgärd genomförs.

Frågan om jaktförbud på tjäder och stora rovdjur lyfts fram av remissinstanserna. Länsstyrelsen anser att tjäderpopulationens utveckling avgörs av förhållanden inom ett avsevärt större område än det som reservatet omfattar. Direkt hinder för jakt skall enligt länsstyrelsens mening inte gälla. Däremot gäller en del allmänna inskränkningar i markanvändningen som kan påverka jaktens utövande (jämför föreskrifterna). Dessutom anser länsstyrelsen det vara angeläget att följa skogsfågelpopulationernas utveckling. Jakträttsinnehavare bör därför årligen redovisa avskjutningsstatistik. Reservatsförvaltaren bör vidare i samverkan med jakträttsinnehavare dokumentera populationernas storlek och sammansättning. Frågan om jakt på de stora rovdjuren avgörs i särskild ordning.